

**KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING**

DOM

2018-03-08

Meddelad i Jönköping

Mål nr 3349-3383-17

1

ENERGIMARKNADSINSPEKTIONEN	
Ank.	2018 -03- 12
D/Dnr	

KLAGANDE

Se bilaga A

Ombud: Advokaterna Kristoffer Ribbing och Torgny Wetterberg
samt jur.kand. Marcus Brosché
A1 Advokater KB

MOTPART

Energimarknadsinspektionen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings beslut den 8 november 2017,
se bilaga B

SAKEN

Avvisning av överklagande av villkor i samband med ökning av
intäktsram enligt 5 kap. 20 § ellagen (1997:857)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens beslut och visar målen åter
till förvaltningsrätten för prövning i sak.

YRKANDEN M.M.

Elnätsföretagen (se bilaga A) yrkar att kammarrätten ska meddela prövningstillstånd, undanröja förvaltningsrättens beslut samt visa målen åter till förvaltningsrätten för prövning i sak. Till stöd för sin talan uppger företagen bl.a. följande. Energimarknadsinspektionens ställningstagande utgör ett beslut och inte en underrättelse. Beslutet får faktiska och negativa effekter för företagen eftersom de nödgas förhålla sig till detta och utnyttja aktuella underskott i sin helhet under gällande tillsynsperiod. Energimarknadsinspektionens beslut är därför överklagbara.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd och tar upp målen till omedelbart avgörande.

Energimarknadsinspektionen har i de överklagade avgörandena – under rubriken Beslut – dels ökat elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2016–2019 med vissa belopp på grund av att företagens intäkter för tillsynsperioden 2012–2015 har understigit intäktsramen för den perioden, dels uttalat att ökningsbeloppen inte kan föras vidare till intäktsramen för nästkommande tillsynsperiod, 2020–2023.

Enligt kammarrättens mening påverkar inspektionen genom det sistnämnda uttalandet elnätsföretagens handlande på så vis att företagen, för att vara säkra på att kunna utnyttja hela intäktsramarna, måste agera under den innevarande tillsynsperioden. Uttalandet utgör därför ett förvaltningsbeslut (jfr rättsfallet RÅ 2004 ref. 8).

Inspektionens beslut i överklagad del utgör inte en sådan omprövning av intäktsramarna 2016–2019 som avses i 5 kap. 10 och 11 §§ ellagen utan får anses vara fattade enbart med stöd av 5 kap. 20 § samma lag. Beslut

enligt 5 kap. 20 § ellagen får inte överklagas enligt ellagen, se 13 kap. 7 och 8 §§ nämnda lag. Frågan är om de istället kan överklagas med stöd av 3 § andra stycket samt 22 och 22 a §§ förvaltningslagen (1986:223). Det förutsätter att det behövs för att tillgodose rätten till domstolsprövning enligt den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR).

Elnätsföretagen är direkt berörda av Energimarknadsinspektionens beslut, som har gått företagen emot vad avser vidareföring av ökningsbelopp till tillsynsperioden 2020–2023. Att kunna föra vidare ökningsbelopp får ses som en sorts ekonomisk tillgång för företagen. De i målen aktuella beloppen kan dock inte slutligt beräknas förrän tillsynsperioden 2016–2019 har gått till ända och ska inte heller ingå vid fastställandet i förväg av intäktsramen 2020–2023. Om elnätsföretagen nekas att föra vidare ökningsbeloppen även genom beslut efter tillsynsperioden 2016–2019, kommer det att vara för sent för företagen att använda beloppen. Enligt kammarrättens mening måste därför frågan om hur elnätsföretagen kan utnyttja ökningsbeloppet i den nuvarande situationen anses utgöra en sådan konkret och seriös tvist som kan ge rätt till domstolsprövning enligt artikel 6.1 EKMR.

Vidare sägs följande i artikel 37 (17) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (elmarknadsdirektivet) i fråga om överklagande av tillsynsmyndighetens beslut:

Medlemsstaterna ska se till att det finns lämpliga mekanismer på nationell nivå som ger den part som berörs av ett beslut fattat av en tillsynsmyndighet rätt att överklaga till ett organ som är oberoende av de berörda parterna och av någon regering.

Energimarknadsinspektionens beslut skulle vid direkt effekt även kunna vara överklagbart enligt denna artikel.

Med hänsyn till de betydande faktiska verkningar som de överklagade besluten medför för elnätsföretagen kan de dock överklagas redan med stöd av 3 § andra stycket förvaltningslagen. Besluten ska enligt 22 a § samma lag överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Förvaltningsrättens beslut om avvisning ska därför upphävas och målen visas åter till domstolen för prövning i sak.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga C (formulär 1).

Kammarrättslagmannen Peder Liljeqvist (ordförande) samt kammar-
rättsråden Ola Holmén och Göran Mattsson (referent) har deltagit i
avgörandet.

Föredragande: Håkan Jöngren

Elnätsföretag	Målnummer förvaltningsrätten	Målnummer kammarrätten
Jönköping Energinät AB, 556449-7575	2731-17	3349-17
Halmstads Energi och Miljö Nät AB, 556330-3980	2732-17	3350-17
Härryda Energi AB, 556026-3245	2843-17	3351-17
Upplands Energi ek. för., 717600-7735	2844-17	3352-17
Sala-Heby Energi Elnät AB, 556181-3675	2849-17	3353-17
Bergs Tingslags Elektriska AB, 556012-2649	2851-17	3354-17
Mälarenergi Elnät AB, 556554-1504	2853-17	3355-17
Tranås Energi Elnät AB, 556952-0207	2855-17	3356-17
Ystad Energi AB, 556527-2936	2857-17	3357-17
Mellersta Skånes Kraft ek. för., 737000-2458	2858-17	3358-17
Västerviks Kraft-Elnät AB, 556528-1382	2861-17	3359-17
Elverket Vallentuna Elnät AB, 556907-2134	2862-17	3360-17
Karlshamn Energi AB, 556223-8849	2863-17	3361-17
Vimmerby Energi & Miljö AB, 556189-4352	2898-17	3362-17
Dala Energi Elnät AB, 556166-7758	2964-17	3363-17
Dala Elnät AB, 556001-3715	2965-17	3364-17
Falkenberg Energi AB, 556461-4831	2968-17	3365-17
Kungälv Energi AB, 556083-2064	3086-17	3366-17

Ålem Energi AB, 556179-6508	3190-17	3367-17
Telge Nät AB, 556558-1757	3397-17	3368-17
Växjö Energi Elnät AB, 556526-8512	3399-17	3369-17
Härjeåns Nät AB, 556189-3198	3433-17	3370-17
Skånska Energi Nät AB, 556497-5232	3529-17	3371-17
Falbygdens Energi Nät AB, 556407-5165	3944-17	3372-17
Nässjö Affärsverk Elnät AB, 556526-1459	3946-17	3373-17
Staffanstorps Energi AB, 556447-6736	3948-17	3374-17
Öresundskraft AB, 556089-7851	4279-17	3375-17
Öresundskraft AB, 556089-7851	4283-17	3376-17
Krafringen Nät AB, 556228-1138	4285-17	3377-17
Brittedals Elnät ek. för., 737000-0106	4493-17	3378-17
Brittedals Elnät ek. för., 737000-0106	4494-17	3379-17
Ellevio AB, 556037-7326 ¹	4666-17	3380-17
Ellevio AB, 556037-7326	4669-17	3381-17
Ellevio AB, 556037-7326	4670-17	3382-17
Landskrona Energi AB, 556803-9217	4699-17	3383-17

¹ Nätkoncession innehades vid tidpunkten för beslutet av Nynäshamn Energi AB, 559069-0995. Nynäshamn Energi AB har genom fusion uppgått i Ellevio AB.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****BESLUT**
2017-11-08
Meddelat i LinköpingMål nr
2731-17 m.fl.**KLAGANDE**

Se bilaga 1

Ombud för samtliga: Advokaterna Torgny Wetterberg och Kristoffer Ribbing samt jur.kand. Marcus Brosché
A1 Advokater KB
Riddargatan 13 A
114 51 Stockholm

MOTPART

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

ÖVERKLAGADE BESLUT

Se bilaga 1

SAKEN

Villkor i samband med ökning av intäktsram enligt 5 kap. 20 § ellagen (1997:857)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar överklagandena.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Klagandena (elnätsföretagen) bedriver elnätsverksamhet. Energimarknadsinspektionen har med stöd av 5 kap. 20 § ellagen beslutat att för tillsynsperioden 2016–2019 öka intäktsramen avseende elnätsföretagens respektive redovisningsenheter med i besluten angivet belopp. Beloppet motsvarar det underskott respektive redovisningsenhet haft under tillsynsperioden 2012–2015. Vidare har Energimarknadsinspektionen i besluten angett att konstaterat underskott inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023.

Elnätsföretagen yrkar att förvaltningsrätten undanröjer de överklagade besluten såvitt avser den delen att underskottet inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023 och förklarar att de av Energimarknadsinspektionen ökade intäktsramarna avseende tillsynsperioden 2016–2019 får föras vidare till flera efterföljande tillsynsperioder.

I beslutsbilaga 1 finns en förteckning över samtliga klagande och redovisningsenheter som omfattas av detta beslut, målnummer hos förvaltningsrätten och uppgift om överklagade beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

I 5 kap. ellagen finns bestämmelser om intäktsram. Enligt 2–3 §§ ska en nätkoncessionshavare inför varje tillsynsperiod lämna in ett förslag på intäktsram till Energimarknadsinspektionen som därefter och senast två månader innan tillsynsperioden börjar ska fastställa en intäktsram. I 10–16 §§ finns vidare bestämmelser om omprövning av intäktsram. Enligt 12 § kan en nätkoncessionshavare inom fyra månader efter en tillsyns-

periods slut ansöka hos Energimarknadsinspektionen om att intäktsramen för perioden ska ökas.

Av 5 kap. 20 § ellagen framgår att om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden.

Regler om överklagande finns i 13 kap. 5–9 §§ ellagen. Av 7 § framgår att beslut i fråga om intäktsram enligt 5 kap. 3, 11–13, 15–17, 26 och 27 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt 8 § får andra beslut enligt ellagen än dem som anges inte överklagas till domstol. Av förarbetena till ellagen framgår inte vilka överväganden som medfört att endast de i 13 kap. uppräknade besluten får överklagas. Det enda som anges i förarbetena är att ett beslut enligt 5 kap. 10 § att inte ändra en fastställd intäktsram under tillsynsperioden på ansökan av ett nätföretag av praktiska skäl inte bör kunna överklagas. Detta eftersom nätföretaget inte riskerar att drabbas av någon beaktansvärd rättsförlust genom en sådan ordning. En omprövning av intäktsramen ska kunna ske efter tillsynsperiodens slut och det framstår därför inte som motiverat att belasta domstolarna med överklaganden även under den pågående tillsynsperioden (prop. 2008/09:141 s. 39 och 57).

Av 22–22 a §§ förvaltningslagen (1986:223) följer att beslut fattade av en förvaltningsmyndighet och som kan överklagas ska överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Av 3 § första stycket förvaltningslagen framgår att om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen, gäller den bestämmelsen. I paragrafens andra stycke stadgas att bestämmelserna om överklagande i förvaltningslagen dock alltid tillämpas om det behövs för att tillgodose rätten till domstolsprövning av civila rättigheter eller skyldigheter enligt artikel 6.1 i den europeiska

konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Förvaltningsrättens bedömning

Energimarknadsinspektionens beslut att öka elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2016–2019 har fattats med stöd av 5 kap. 20 § ellagen. Elnätsföretagen har inte invänt mot de belopp med vilket respektive intäktsram ökats. Elnätsföretagens överklagande avser i stället Energimarknadsinspektionens ställningstagande om att det belopp med vilken intäktsramen ökats inte får föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023. Enligt förvaltningsrättens uppfattning synes lagstiftaren inte ha haft i åtanke att ett sådant beslut ska meddelas med stöd 5 kap. 20 § ellagen. Det kan därför sättas i fråga om Energimarknadsinspektionens ställningstagande i denna del kan anses vara ett beslut som fattats enligt 5 kap. 20 § ellagen. Oavsett om det överklagade ställningstagandet är att hänföra till 5 kap. 20 § ellagen är emellertid förvaltningsrättens bedömning att det inte är överklagbart.

Av bestämmelserna i ellagen om överklagande följer att ett beslut om att öka intäktsramen enligt 5 kap. 20 § inte är överklagbart. Enligt förvaltningsrätten medför inte 3 § andra stycket förvaltningslagen att ett sådant beslut ändå är överklagbart eftersom elnätsföretagen inte riskerar att drabbas av någon beaktansvärd rättsförlust. Detta eftersom det finns möjligheter att få en domstolsprövning av Energimarknadsinspektionens ställningstagande i samband med att en intäktsram fastställs inför en tillsynsperiod eller vid en eventuell omprövning efter tillsynsperioden.

För det fall Energimarknadsinspektionens ställningstagande inte är att se som ett beslut fattat enligt 5 kap. 20 § ellagen är det likväl inte överklagbart. Överklagandeinstitutets funktion är att bereda den som berörs av ett besluts verkningar en möjlighet att få beslutet ändrat eller upphävt, eller med andra

ord att få de av honom eller henne önskade verkningarna eliminerade. Därav följer att principiellt endast beslut som har – eller åtminstone är ägnade att få – rättsverkningar tillerkänns överklagbarhet. I praxis har även vissa beslut som saknar rättsverkningar konstaterats vara överklagbara när beslutens innebörd haft en betydande faktisk verkan för den klagande (se t.ex. RÅ 2004 ref. 8).

Energimarknadsinspektionens ställningstagande att konstaterat underskott inte får föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023 framstår visserligen som betungande. Ett sådant beslut vinner enligt grundläggande förvaltningsrättsliga principer emellertid inte rättskraft i den mening att beslutet förhindrar en senare prövning av samma sak (se bl.a. Ragnemalm, Förvaltningsprocessrättens grunder, 10 uppl., s. 133 och von Essen, Processramen i förvaltningsmål, uppl. 1:2, s. 74, 79 och 93f). Energimarknadsinspektionens ställningstagande är därmed inte bindande vid ett fastställande av intäktsramen för tillsynsperioden 2020–2023 eller vid en eventuell omprövning efter tillsynsperioden enligt 5 kap. 12 § ellagen. Energimarknadsinspektionens ställningstagande är inte heller förenat med några rättsverkningar under tillsynsperioden 2016–2019. Ställningstagandet är närmast att se som en underrättelse från myndighetens sida om hur ett eventuellt underskott kommer att hanteras i en framtida tillsynsperiod (jfr RÅ 1990 ref. 100 och HFD 2017 ref. 37). Inte heller kan Energimarknadsinspektionens ställningstagande anses medföra sådana betydande faktiska verkningar för elnätsföretagen att ställningstagandet på den grunden ska kunna överklagas.

Energimarknadsinspektionens ställningstagande, oavsett om det anses vara fattad med stöd av 5 kap. 20 § ellagen eller på annan grund, är således inte överklagbart. Elnätsföretagens överklaganden ska därför avvisas. Att Energimarknadsinspektionen bifogat överklagandehänvisning medför ingen annan bedömning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1D).

Olof Danielsson
rådman

Föredragande har varit Marie Wickström.

FÖRTECKNING ÖVER KLAGANDE M.M.**Mål nr 2731-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetJönköping Energinät AB, 556449-7575
2017-03-22, dnr 2017-101672
REL00086**Mål nr 2732-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetHalmstads Energi och Miljö Nät AB, 556330-3980
2017-03-22, dnr 2017-101666
REL00033**Mål nr 2843-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetHärryda Energi AB, 556026-3245
2017-03-22, dnr 2017-101670
REL00078**Mål nr 2844-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetUpplands Energi ek. för., 717600-7735
2017-03-22, dnr 2017-101660
REL00012**Mål nr 2849-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetSala-Heby Energi Elnät AB, 556181-3675
2017-03-22, dnr 2017-101683
REL00157**Mål nr 2851-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetBergs Tingslags Elektriska AB, 556012-2649
2017-03-22, dnr 2017-101657
REL00008**Mål nr 2853-17**Klagande
Överklagat beslut
RedovisningsenhetMälarenergi Elnät AB, 556554-1504
2017-03-22, dnr 2017-101699
REL00267

Mål nr 2855-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Tranås Energi Elnät AB, 556952-0207
2017-03-29, dnr 2017-101763
REL00937

Mål nr 2857-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Ystad Energi AB, 556527-2936
2017-03-29, dnr 2017-101749
REL00244

Mål nr 2858-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Mellersta Skånes Kraft ek. för., 737000-2458
2017-03-29, dnr 2017-101735
REL00126

Mål nr 2861-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Västerviks Kraft-Elnät AB, 556528-1382
2017-03-29, dnr 2017-101747
REL00239

Mål nr 2862-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Elverket Vallentuna Elnät AB, 556907-2134
2017-04-05, dnr 2017-101809
REL00202

Mål nr 2863-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Karlshamn Energi AB, 556223-8849
2017-03-29, dnr 2017-101725
REL00089

Mål nr 2898-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Vimmerby Energi & Miljö AB, 556189-4352
2017-03-29, dnr 2017-101746
REL00232

Mål nr 2964-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Dala Energi Elnät AB, 556166-7758
2017-04-05, dnr 2017-101817
REL00869

Mål nr 2965-17
Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Dala Elnät AB, 556001-3715
2017-04-05, dnr 2017-101806
REL00181

Mål nr 2968-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Falkenberg Energi AB, 556461-4831
2017-03-29, dnr 2017-101716
REL00038

Mål nr 3086-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Kungälv Energi AB, 556083-2064
2017-04-05, dnr 2017-101801
REL00100

Mål nr 3124-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Kristinehamns Elnät AB, 556526-5195
2017-04-05, dnr 2017-101800
REL00098

Mål nr 3190-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Ålem Energi AB, 556179-6508
2017-03-29, dnr 2017-101751
REL00246

Mål nr 3397-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Telge Nät AB, 556558-1757
2017-04-06, dnr 2017-101807¹
REL00186

Mål nr 3399-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Växjö Energi Elnät AB, 556526-8512
2017-04-06, dnr 2017-101813
REL00243

Mål nr 3433-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Härjeåns Nät AB, 556189-3198
2017-04-12, dnr 2017-101849
REL00576

Mål nr 3529-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Skånska Energi Nät AB, 556497-5232
2017-03-22, dnr 2017-101695
REL00169

¹ Energimarknadsinspektionen har den 5 maj 2017 omprövat beslutet på så sätt att det belopp som ska öka intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökats med ytterligare 68 714 tkr, vilket medför att intäktsramen blir totalt 132 929 tkr. Övriga delar av beslutet den 6 april 2017 lämnades oförändrade.

Mål nr 3944-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Falbygdens Energi Nät AB, 556407-5165
2017-05-11, dnr 2017-101786
REL00037

Mål nr 3946-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Nässjö Affärsverk Elnät AB, 556526-1459
2017-05-10, dnr 2017-102002
REL00141

Mål nr 3948-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Staffanstorps Energi AB, 556447-6736
2017-03-29, dnr 2017-101736
REL00175

Mål nr 4279-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Öresundskraft AB, 556089-7851
2017-05-10, dnr 2017-102008
REL00904

Mål nr 4283-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Öresundskraft AB, 556089-7851
2017-05-10, dnr 2017-102009
RER00903

Mål nr 4285-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Kraftringen Nät AB, 556228-1138
2017-05-22, dnr 2017-102094
REL00886

Mål nr 4493-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Brittedals Elnät ek. för., 737000-0106
2017-05-22, dnr 2017-102089
REL00101

Mål nr 4494-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Brittedals Elnät ek. för., 737000-0106
2017-05-22, dnr 2017-102088
REL00020

Mål nr 4666-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Ellevio AB, 556037-7326²
2017-05-22, dnr 2017-102090
REL00966

² Nätkoncession innehades vid tidpunkten för beslutet av Nynäshamn Energi AB, 559069-0995. Nynäshamn Energi AB har genom fusion uppgått i Ellevio AB.

Mål nr 4669-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Ellevio AB, 556037-7326
2017-06-07, dnr 2017-102093
REL00861

Mål nr 4670-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Ellevio AB, 556037-7326
2017-05-24, dnr 2017-101789
RER00259

Mål nr 4699-17

Klagande
Överklagat beslut
Redovisningsenhet

Landskrona Energi AB, 556803-9217
2017-06-07, dnr 2017-102129
REL00103

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.
Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.